

8 NOVEMBER 2009 – TWEEENDERTIGSTE ZONDAG DOOR HET JAAR

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

— Kris DEPOORTERE —

Twee eurocent

TWEE WEDUWEN, EEN KRUIKJE OLIJFOLIE en twee eurocent – ziedaar het thema van de lezingen uit de liturgie vandaag. Weggeven wat je zelf broodnodig hebt.

Jezus is al een paar dagen in Jeruzalem. Er is tegenkating van de religieuze leiders en op het tempelplein ontspringen zich bitsige discussies. Jezus is de heilige tempel binnengegaan. De Schriftgeleerden vinden dat ongehoorde pretentie: dat Hij de Zoon, het evenbeeld, van God zou zijn. Dan zou God – net als Jezus – partij kiezen voor de armsten, voor de verdrukten, voor gemarginaliseerde ‘weduwen’? Neen, God gaat niet over de grens van de Sociale Orde, vinden ze. En Hij vraagt evenmin dat mensen over die grens gaan in hun liefde en zich inzetten voor anderen tot in de dood. Volgens de Schriftgeleerden staat God aan de kant van het Rechtvaardige Gezag. Hij is de Allerhoogste en Hij kan zich niet identificeren met sukkels van mensen. Daarom moet pseudo-profeet Jezus uit de weg.

Ik zie Jezus zitten, op de laatste bank in de tempel, en bidden. Een beetje verstrooid, denk ik, want Hij kijkt door de wimpers van zijn gesloten ogen. Hij ziet hoe sommige rijken veel geld in het offerblok laten vallen en kaarsen van 10 euro branden. Dan droomt Jezus weg. Hij hoort een oeroud verhaal. Zijn moeder Maria en Jozef hebben het Hem wellicht verteld, toen Hij nog klein was.

Er was eens een profeet, Elia was zijn naam. Op een hete zomeravond kwam hij bij een dorpje. Een vrouw sprokkelde hout. Profeet Elia zei: „Ik heb zo’n dorst.” „Ja,” zei ze, „ik haal water.” „En,” voegde de profeet met woestijnzand in zijn haar er aan toe, „ik heb ook honger.” „Dat zal moeilijker zijn”, zei de vrouw. „Ik ben weduwe en ik sprokkel nog wat hout om ons laatste pitabroodje te bakken, voor mijn zoon en voor mij. Een bodempje olijfolie en wat bloem heb ik nog. Dan is het amen en uit. „Mevrouw,” zei Elia, „zou u dat durven te doen, over de grens gaan en eerst een klein broodje voor mij bakken, en dan zien wat er over is voor jou en voor je zoon?” „Ik wil wel brood uit mijn mond sparen voor u, profeet, maar ik denk niet dat ik het brood van mijn kind aan een ander mag geven”, zal de weduwe gedacht hebben. „Doe wat God in je hart steekt”, zei Elia.

Maar ze durfde de grens aan, die weduwe. Ze bakte een broodje voor Elia met het bodempje olie en honderd gram meel. En ze bracht het naar hem. En toen zei de profeet: „Ga maar naar huis en zie eens hoeveel er nog in de fles olijfolie rest, en kijk es wat er nog in de meeldoos zit.” De arme weduwe ging naar huis en deed wat Elia had gezegd. En ze hadden elke dag te eten – zij, Elia en haar zoon. Er bleef meel in de pot en de oliekruik raakte niet leeg tot de grote droogte voorbij was.

Jezus, op de laatste bank in de tempel, schrikt wakker. Bankbriefjes in een offerblok maken geen lawaai. Kleingeld wel. En vooral dit geluid: twee korte klikjes. Jezus ziet een arme weduwe die haar twee laatste eurocentjes in het offerblok laat vallen. Lawaai van wisselgeld, dat horen rijken niet, maar Jezus wel. Hij zegt: „Vrouw, jij hebt nu gegeven wat je voor jezelf broodnodig had. Je bent over je grenzen gegaan in je liefde. Wees dus niet ongerust. Ik zorg voor jou. Als je liefde geeft, zul je nooit, nooit, tekort hebben. Ik geef je olijfolie, extra vergine, en tarwebloem van eeuwig leven, van onvermoed geluk.”

Ooit al eens gedurfd over die grens te gaan? Van onze overvloed geven we allemaal, zeker als het fiscaal aftrekbaar is, maar hier gaat het over iets anders: geven aan anderen wat je echt zelf nodig hebt. Iets waarop je recht hebt. Iets waarvoor je hebt gezwoegd om het te verdienen. Het gaat over te veel nachten waken bij een stervende, hoe moe je zelf ook bent. Blijven zorgen voor je demeterende partner. Geld lenen, als je zeker weet dat je het nooit terugkrijgt. Of iets meer gematigd: aan een ander geven wat je zelf echt graag hebt. Het beste stukje vlees aan tafel, je klasnotities laten kopiëren door je concurrent, de plaats bij het raam in een vliegtuig afstaan, toch leider worden in de jeugdbeweging, enzovoort. Durven we?

Over die grens treedt de garantie van Jezus in werking: „Wees dus niet ongerust. Ik draag zorg voor jou.” Er zijn heel wat mensen die zo’n verhaal kunnen vertellen. Hoe ze door hun menselijke grenzen heen gingen in de zorg voor anderen en over die grens een heel eigen, onvermoede vorm van geluk ontdekten.

EERSTE LEZING

EERSTE BOEK KONINGEN 17, 10-16

In die dagen stond de profeet Elia op en vertrok naar Sarefat. Toen hij bij de stadspoort kwam, was daar een weduwe hout aan het sprokkelen. Hij riep tot haar: „Wees zo goed en haal voor mij in uw kruik een beetje water; ik zou graag wat drinken.” Toen zij het ging halen, riep hij haar na: „Wees zo goed en breng ook een stuk brood mee.”

Zij antwoordde: „Zowaar de Heer uw God leeft, ik heb geen brood meer; alleen nog maar een handvol meel in de pot en een beetje olie in de kruik. Ik sprokkel nu wat hout en ga dadelijk naar huis om voor mij en mijn zoon voor het laatst eten klaar te maken; daarna wacht ons de dood.”

Elia antwoordde: „Vrees niet, ga naar huis en doe wat u van plan bent maar maak van het meel en de olie eerst een broodje voor mij en breng mij dat; voor uzelf en uw zoon kunt u daarna zorgen. Want zo zegt de Heer, de God van Israël: De pot met meel raakt niet leeg en de kruik met olie niet uitgeput totdat de Heer het weer laat regenen.”

Toen ging zij heen, deed wat Elia gezegd had en dag aan dag hadden zij te eten, hij, zij en haar gezin. De pot met meel raakte niet leeg en de kruik met olie niet uitgeput naar het woord dat de Heer gesproken had door Elia.

TWEDE LEZING

BRIEF AAN DE HEBREEËN 9, 24-28

Broeders en zusters,

Christus is niet het heiligdom binnengegaan dat – door mensenhanden gemaakt – slechts een symbool is van het waarachtige heiligdom; Hij is de hemel zelf binnengegaan om er nu voor onze zaak bij God present te zijn. Ook hoeft Hij zich daar niet telkens opnieuw te offeren, terwijl de hogepriester, jaar in jaar uit het allerheiligste binnengaat met bloed dat niet het zijne is. Anders had Christus meerdere malen moeten lijden, vanaf het begin van de wereld; maar in feite is Hij slechts éénmaal verschenen, op het hoogtepunt van de geschiedenis om door zijn offer de zonden te delgen.

Het is het lot van de mens eenmaal te sterven en daarna komt het oordeel; zo is ook Christus eenmaal geofferd omdat Hij de zonden van allen op zich had genomen; als Hij een tweede maal verschijnt zal het zijn los van de zonde, om heil te brengen aan allen die naar Hem uitzien.

EVANGELIE

MARCUS 12, 38-44

In die tijd gaf Jezus bij zijn onderricht ook deze waarschuwing:

„Wacht u voor de schriftgeleerden, die graag in lange gewaden rondlopen, die zich laten groeten op de markt, belust zijn op de voornaamste zetels in de synagogen en op de ereplaatsen bij de maaltijden, maar die de huizen van de weduwen opslokken terwijl ze voor de schijn lange gebeden verrichten; over deze mensen zal een strenger vonnis worden uitgesproken.”

Jezus ging tegenover de offerkist zitten en keek toe hoe het volk koperstukken daarin wierp, terwijl menige rijke er veel in liet vallen. Er kwam ook een arme weduwe die er twee penningen ter waarde van een cent in wierp. Hij riep nu zijn leerlingen bij zich en sprak: „Voorwaar, Ik zeg u, die arme weduwe heeft het meest geofferd van allen die iets in de offerkist wierpen; allen wierpen ze er iets in van hun overvloed maar zij offerde van haar armoede al wat ze bezat, alles waar ze van leven moest.”

Schriftlezingen © Katholieke Bijbelstichting 's Hertogenbosch, www.bijbel.net